

ZÁKLADY EKONOMIE

TRH PRÁCE A NEZAMĚSTNANOST

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
V OPAVĚ

TRH PRÁCE A NEZAMĚSTNANOST

- v rámci přednášky se *dozvíte*:
 - si zopakujete, co je to *pracovní síla* a kdy hovoříme o nezaměstnanosti,
 - se dozvíte, jak se *měří nezaměstnanost* v České republice,
 - naučíte se rozlišovat mezi *sezónní, frikční, strukturální a cyklickou nezaměstnaností*,
 - pochopíte rozdíl mezi *různými ekonomickými přístupy k interpretaci trhu práce*
 - a na závěr získáte informace o vztahu *nezaměstnanosti a produkčních možností ekonomiky* a o vývoji *přirozené míry nezaměstnanosti* a jejich determinantech.

Literatura:

- TULEJA, P., NEZVAL, P., MAJEROVÁ. *Základy makroekonomie*. Praha: BizBooks, 2012. ISBN 978-80-265-0007-0, ss. 99-128

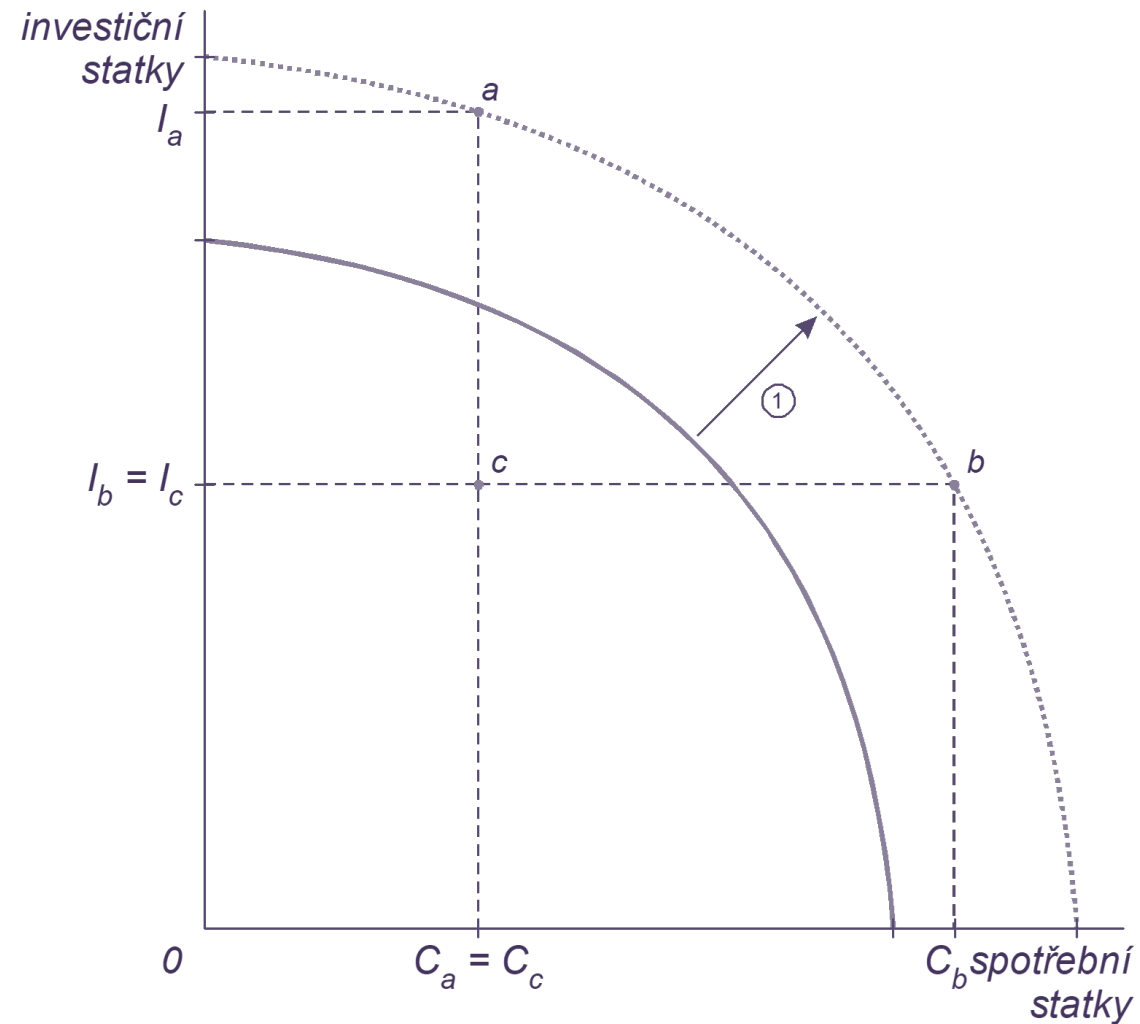

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
V OPAVĚ

DEFINICE PRACOVNÍ SÍLY A NEZAMĚSTNANOSTI

- *ekonomicky neaktivní obyvatelstvo*,
- *pracovní síla* → ekonomicky aktivní obyvatelstvo,
- pracovní síla a hranice produkčních možností,
- *nezaměstnanost*: nacházíme se pod hranici produkčních možností.

6-1: PRODUKČNÍ MOŽNOSTI A RŮST PRACOVNÍ SÍLY

MĚŘENÍ NEZAMĚSTNANOSTI

- *míra nezaměstnanosti*: procentní podíl počtu nezaměstnaných osob k celkové pracovní síle (ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu).
- *nejsou zahrnuti* → odrazení pracovníci, podzaměstnaní, fiktivní nezaměstnaní,
- *dosažitelní uchazeči o zaměstnání evidovaní na úřadech práce (U_D)*: mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa → nepatří zde: uchazeči ve vazbě, výkonu trestu, v pracovní neschopnosti, účastníci rekvalifikačních kurzů, krátkodobě zaměstnaní, pobírající peněžitou pomoc v mateřství.

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
V OPAVĚ

MĚŘENÍ NEZAMĚSTNANOSTI

$$u = \frac{U_D}{E_{VSPS} + E_{CP} + E_{CZO} + U_D} \cdot 100 \quad (6.1)$$

kde: E_{CP} – zaměstnaní cizinci

E_{CZO} – cizinci s živnostenským oprávněním

E_{VSPS} – zaměstnaní z výběrového šetření pracovních sil

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
V OPAVĚ

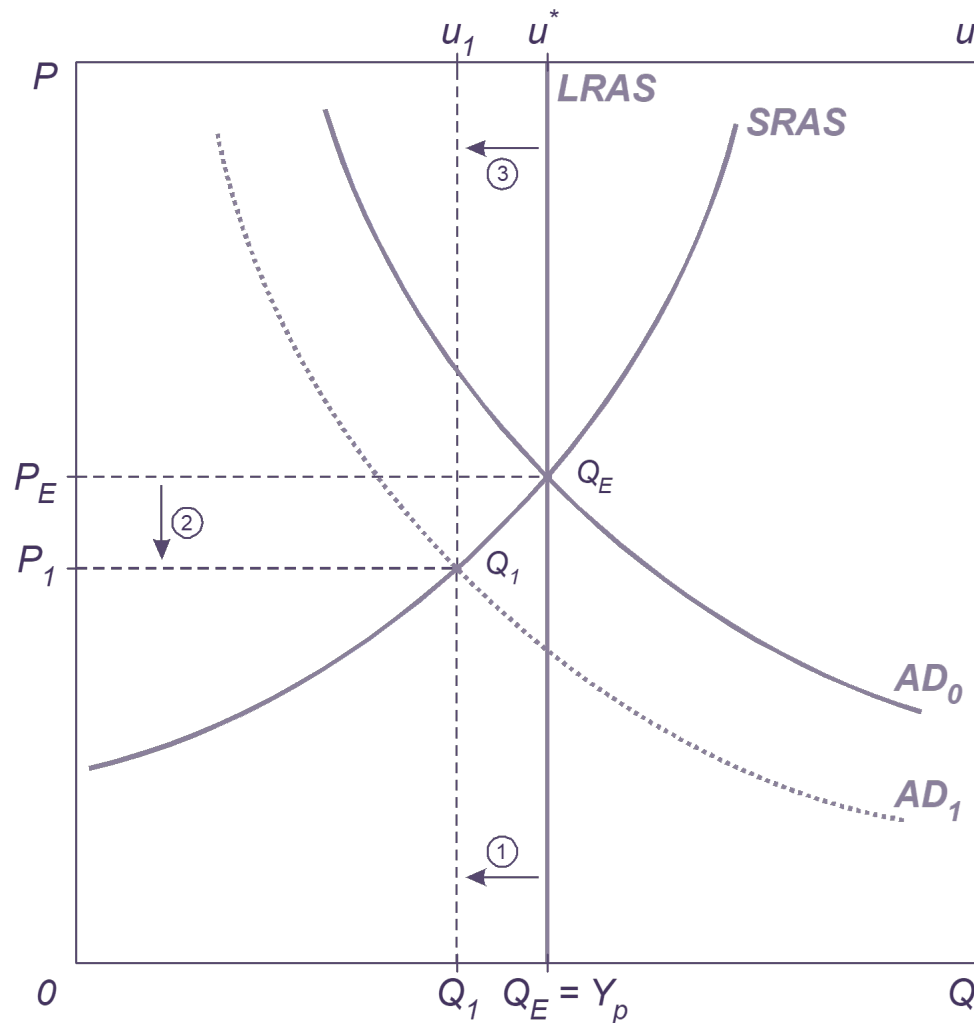
DRUHY NEZAMĚSTNANOSTI

- *sezónní nezaměstnanost*: sezónní změny v nabídce práce,
- *frikční nezaměstnanost*: časový nesoulad mezi ukončením starého pracovního poměru a nastoupením do nového pracovního poměru → *dobrovolná nezaměstnanost*,
- *strukturální nezaměstnanost*: problém struktury ekonomiky → *kvalifikační mezera*: rozdíl mezi kvalifikací požadovanou pro nová pracovní místa a současnou kvalifikací pracovníků,
- *cyklická nezaměstnanost*: nedostatek pracovních míst na trhu.

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
V OPAVĚ

6-2: CYKLICKÁ NEZAMĚSTNANOST A ZMĚNY AGREGÁTNÍ POPTÁVKY

VZTAH CYKlickÉ NEZAMĚSTNANOSTI A PŘIROZENÉ MÍRY NEZAMĚSTNANOSTI

- *přirozená míra nezaměstnanosti*: nulová cyklická nezaměstnanost,
- *Okunův zákon*: že zvýšení nezaměstnanosti o 1 % znamená 2,25 % snížení výstupu:

$$\frac{Y_s}{Y_p} = 1 + 0,0225 \cdot (u^* - u) \quad (6.5)$$

KLASICKO-NEOKLASICKÝ PŘÍSTUP K TRHU PRÁCE

- *předpoklad*: poptávka po práci (LD) a nabídka práce (LS) shodují a tím je dosažena plná zaměstnanost a rovnovážná reálná mzda ($w_{r;E}$):

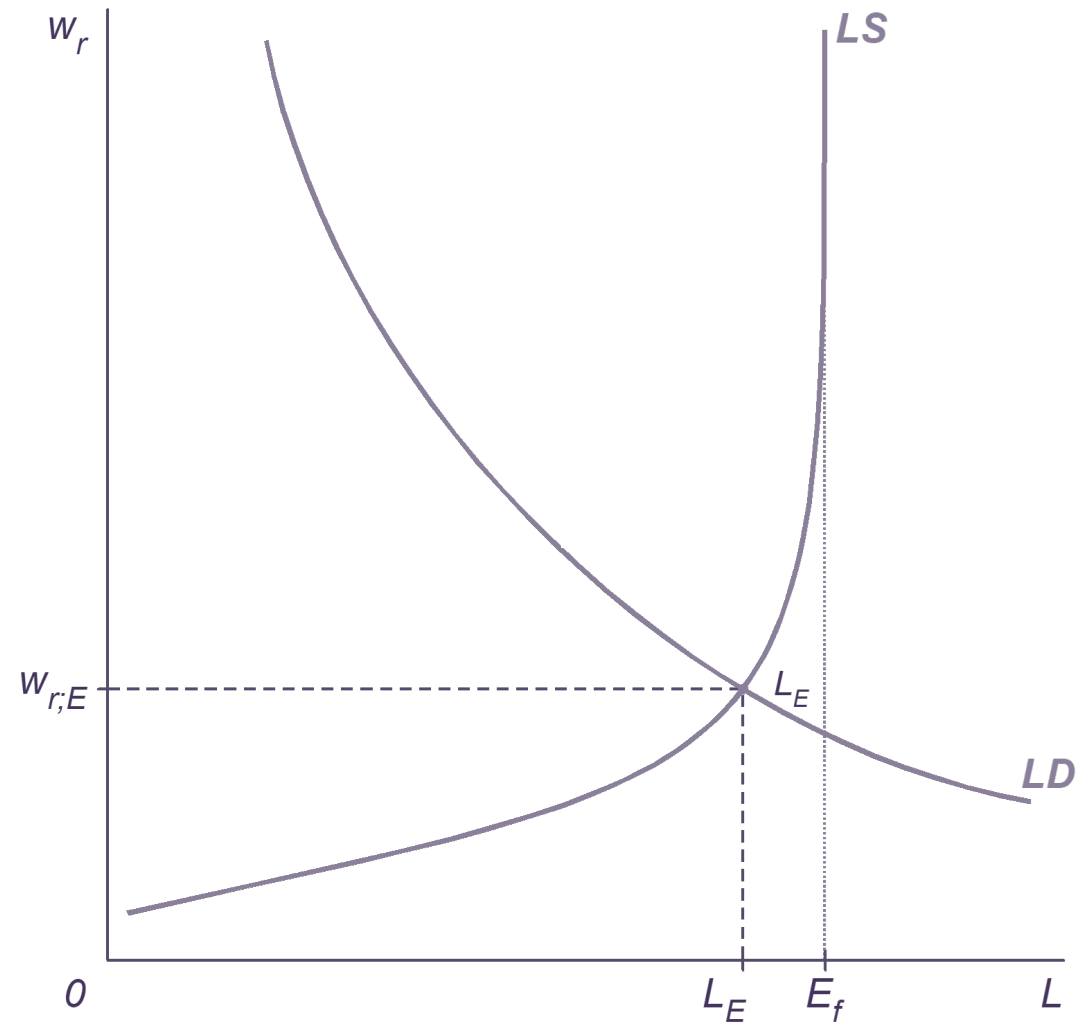
$$LD(w_{r;E}) = E_f = LS(w_{r;E}) \quad (6.6)$$

- existuje pouze *dobrovolná nezaměstnanost*.

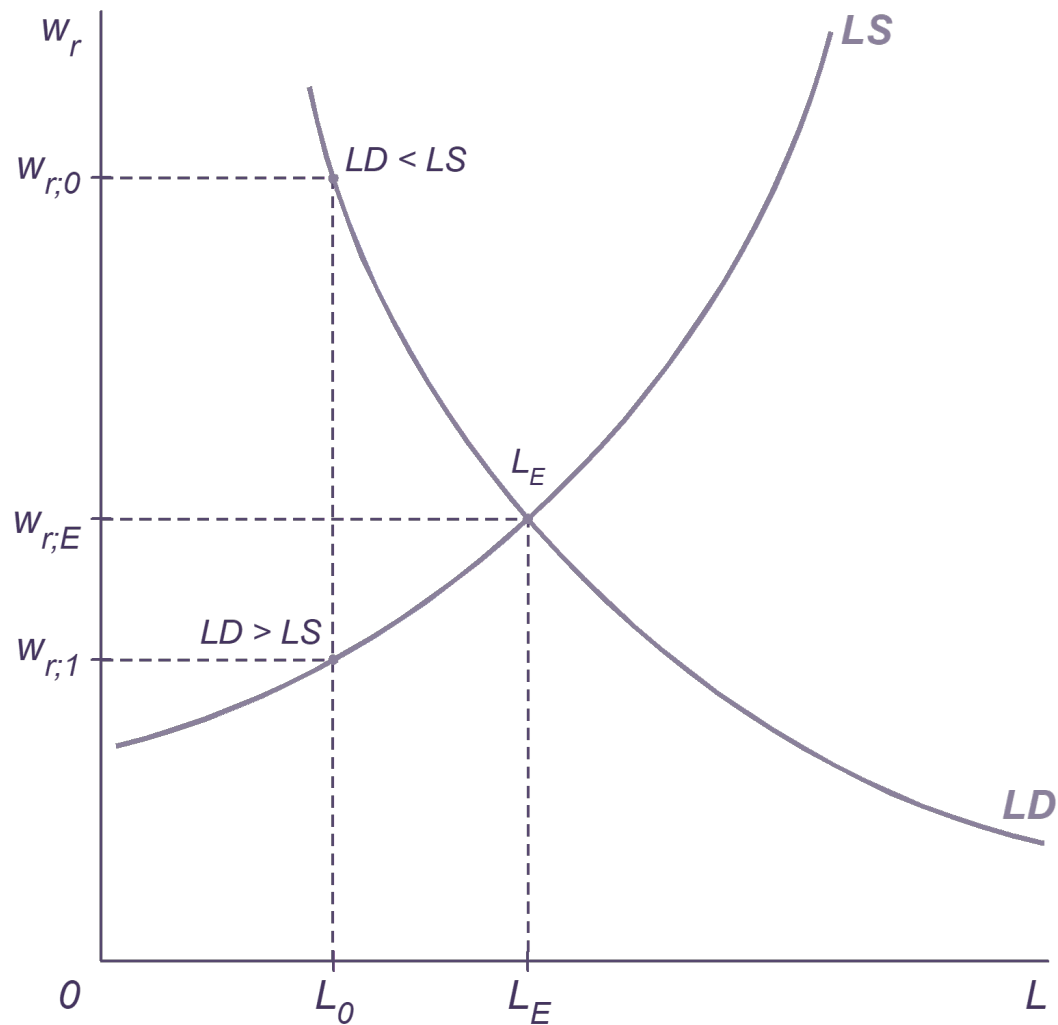

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
V OPAVĚ

6-3: ROVNOVÁHA NA TRHU PRÁCE

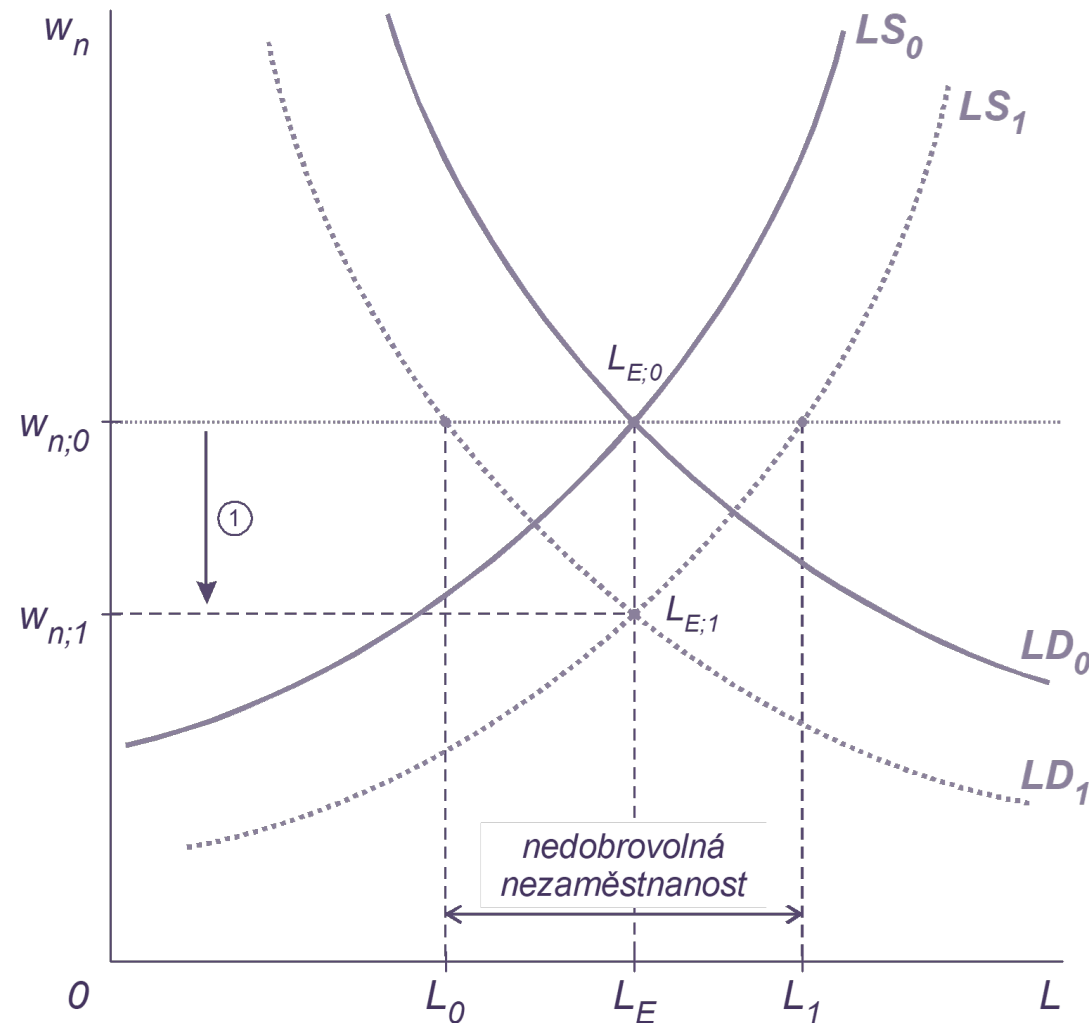
6-4: NEROVNOVÁHA NA TRHU PRÁCE

KEYNESIÁNSKÝ PŘÍSTUP K TRHU PRÁCE

- *předpoklad:* trh práce není flexibilní,
- existuje *nedobrovolná nezaměstnanost*.

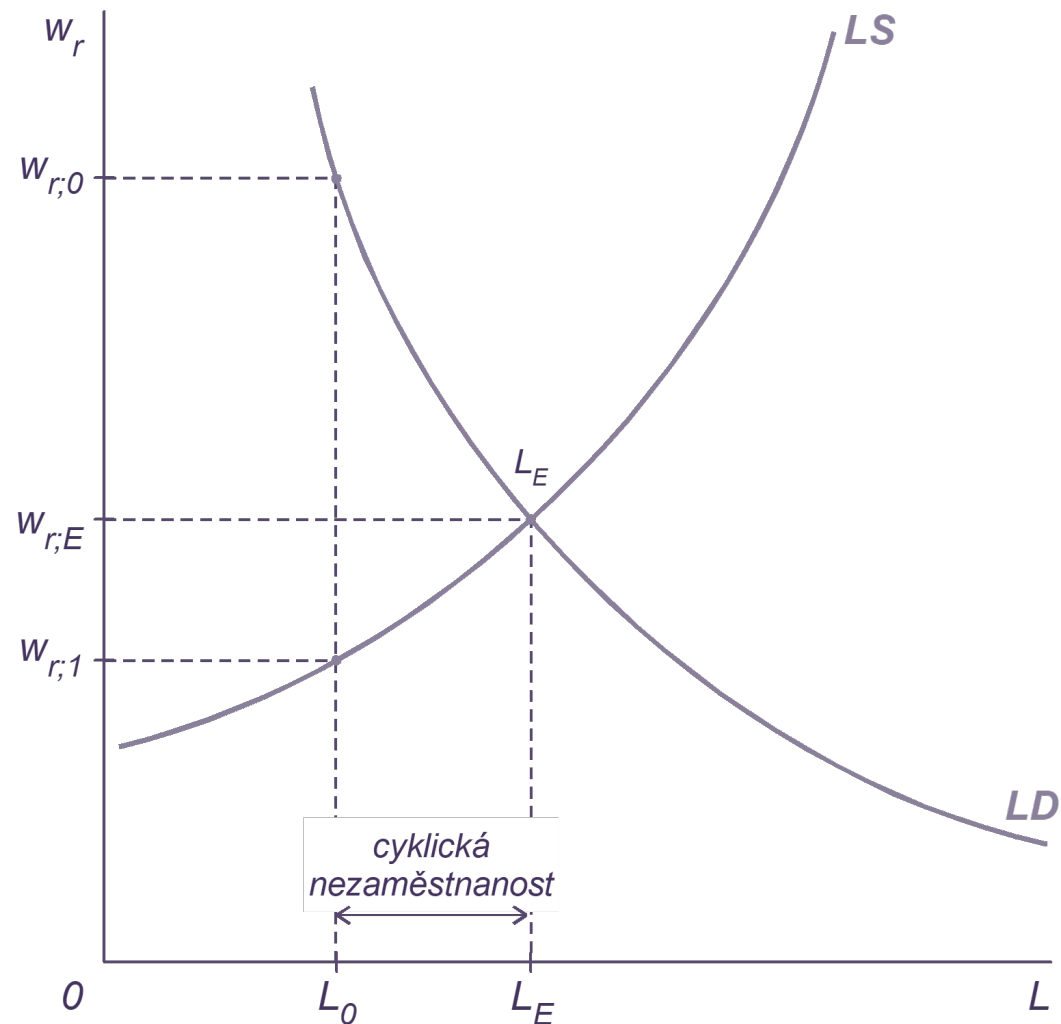
6-5: STANOVENÍ ROVNOVÁHY NA TRHU PRÁCE V PŘÍPADĚ NEPRUŽNÝCH NOMINÁLNÍCH MEZD

MONETARISTICKÝ PŘÍSTUP K TRHU PRÁCE

- *předpoklad:* nominální mzdy a ceny jsou pružné a oba subjekty na trhu práce sledují vývoj reálných mezd,
- *krátkodobá cyklická nezaměstnanost:* má dobrovolný charakter.

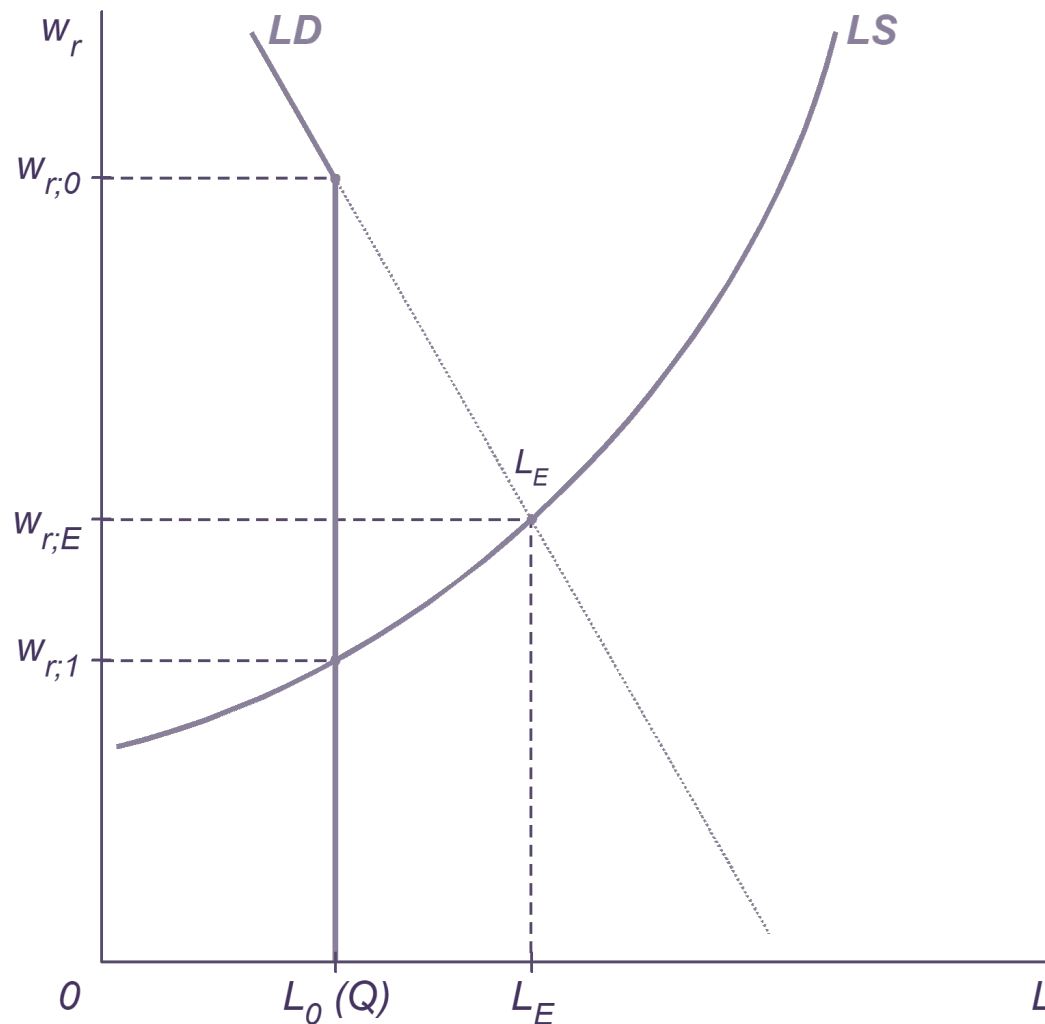
6-6: STANOVENÍ ROVNOVÁHY NA TRHU PRÁCE V MONETARISTICKÉM POJETÍ

NEOKEYNESIÁNSKÝ PŘÍSTUP K TRHU PRÁCE

- *předpoklad:* neměnnosti cen a neexistence tlaku na nominální mzdu,
- *hypotetická poptávka subjektů trhu:* zalomená poptávková křivka.

6-7: TRH PRÁCE SE ZALOMENOU KŘIVKOU POPTÁVKY PO PRACOVNÍ SÍLE

PŘIROZENÁ MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI A JEJÍ VÝVOJ

- příčiny růstu přirozené míry nezaměstnanosti:
 - *demografické změny*: vstup či odchod skupin z trhu práce > *baby boom*,
 - *strukturální změny*,
 - *nízká flexibilita nabídky práce*: neochota stěhovat se za prací,
 - *vládní politika*: výše dávek v nezaměstnanosti,
 - *hystereze na trhu práce*: dlouhodobě vysoké skutečné míry nezaměstnanosti mohou vést ke zvýšení přirozené míry nezaměstnanosti.
- možnost *snížení přirozené míry nezaměstnanosti* → deregulace trhu práce a lepší informovanost.